

Vilniaus Darbo Raudonosios Vėliavos ordino V. Lenino skaičiavimo mašinių gamyklos istorija 1977 - 1982

VSMG – 25
1977 metai

Vilniaus Darbo Raudonosios Vėliavos ordino V. Lenino skaičiavimo mašinių gamyklos kolektyvas atšventė savo gyvavimo dvidešimtmetį. Tai buvo jau susiformavęs, stabilus savo pasiekimais kolektyvas, kurio produkciją puikiai žino vartotojai tiek respublikoje, tiek visoje plačiojoje šalyje ir užsienyje. Derindami darbininkų meistriškumą su priešakine inžinerine mintimi, gamyklos dirbantieji sėkmingai vykdė dešimtojo penkmečio bei metiniuose planuose numatytas užduotis. Nežiūrint į tai, kad buvo atnaujinama gamyklos produkcija, vyko cechų rekonstrukcija, susivienijimas "Sigma" su vedančiąja Vilniaus skaičiavimo mašinių gamykla 1976 metų gamybos planą įvykdė keturiolika, o 1977 metų planą – penkiomis dienomis anksčiau laiko. Per šiuos dvejus metus 4,8 procento viršyta dešimtojo penkmečio plano dvejų metų užduotis, o darbo našumo didinimo užduotis įvykdyta 103 procentais.

Pagrindinė dešimtojo penkmečio Vilniaus skaičiavimo mašinių gamyklos produkcija – trečios kartos skaičiavimo mašinių kompleksų M5000 tipo serija, liaudies vartojimo prekės.

Toliau buvo įsisavinami nauji gamybiniai pajėgumai, diegiami pažangūs technologiniai procesai. Perduoti eksploatacijai šeštasis korpusas, kur įsikūrė remonto – statybos cechas ir kapitalinės statybos skyrius, septintasis korpusas, kur įsikūrė štampavimo bei padengimų cechai ir aštuntasis korpusas (perforacinių ir elektroninių mašinių surinkimo cechai), sandėlių ūkis Kirtimuose. Sukurtas mechanizuotas detalių dažymo baras. Bare įrengtos dvi gaminių paviršiaus paruošimo ir dažymo konvejerinės linijos. Pirmojoje linijoje detalės sroviniu būdu plovimo – džiovinimo agregate nuriebalinamos ir užgruntuojamos elektrostatiame lauke. Dažymo linijoje detalės elektrostatiame lauke dažomos. Cechuose įrengtos devynerios staklės su skaitmeniniu programiniu valdymu. Automatizuojant bei mechanizuojant gamybą daug prisidėjo gamyklos kūrybinės minties žmonės. Visų šių priemonių dėka didėjo gamybos efektyvumas, gerėjo produkcijos kokybė. Už geriausius rezultatus, pasiektus sąjunginėje apžiūroje dėl medžiagų, žaliavų ir energetinių resursų taupymo susivienijimui "Sigma" paskirtas VPSCT, VLKJS ir TSRS Ministrų Tarybos Valstybinio materialinio – techninio tiekimo komiteto Diplomas.

Visa šalis pažymėjo Didžiosios Spalio Socialistinės revoliucijos 60 – asias metines. Tai davė naują impulsą socialistiniam lenktyniavimui. Vilniaus skaičiavimo mašinių gamyklos kolektyvas pagal tradiciją – pažymėti šalies įvykius spartuolišku darbu – prisiėmė papildomus socialistinius įsipareigojimus ir garbingai juos įvykdė. Socialistiniame lenktyniavime tarp Vilniaus miesto Lenino rajono įmonių VSMG kolektyvas pirmajame ketvirtyje iškovojo pirmąją, o ketvirtajame – antrąją vietą ir buvo apdovanotas LKP Vilniaus miesto komiteto ir Lenino rajono Liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto Garbės raštais. LKP Vilniaus miesto Lenino rajono komiteto ir Lenino rajono Liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto Garbės raštas įteiktas kolektyvui ir už aktyvų organizacinį darbą, pravedant visuomeninę Didžiojo Spalio 60 – mečiui skirtą apžiūrą ieškant rezervų pramonės efektyvumui ir darbo kokybei.

1978 metai

VSMG toliau augo gamybos apimtis nedidinant darbuotojų skaičiaus, gerėjo produkcijos kokybė. Metų pabaigoje jau 42,7 procento prekinės produkcijos buvo žymima garbingu kokybės penkiabriauniu. Pratestuotas skaičiavimo kompleksas M5000 ir suteiktas kokybės ženklas skaičiavimo kompleksui M5010. Kolektyvas metų pabaigoje iškovojo teisę žymėti kokybės ženklu ir vieną iš gaminamų liaudies vartojimo prekių – priešrūkinį žibintą FAP-1.

Kovojant už aukštą produkcijos kokybę, didelę reikšmę turėjo tolesnis kokybės valdymo sistemos tobulinimas. Gaminių kokybės valdymo sistema užregistruota respublikiniame standartų komitete. Tai reiškia, kad sistema galutinai suformuota, turi juridinį pagrindą ir kontroliuojama.

Šios sistemos įdiegimas davė didelį ekonominį efektą: broko nuostoliai sumažėjo daugiau kaip 10 kartų. Apklausus vartotojus paaiškėjo, kad pagal penkių balų sistemą komplekso M5000 darbas įvertintas 4,3, M5010 – 4,2 balo. Tai labai aukštas įvertinimas.

Pradėtas kurti susivienijimo produkcijos bandymų centras. Jo uždavinys – kvalifikuotai ir operatyviai atlikti viso susivienijimo pagrindinės produkcijos bandymus. Tai labai svarbu gerinant išleidžiamos produkcijos kokybę. TSRS Konstitucijos metinių, kolektyvas prisiėmė papildomus socialistinius įsipareigojimus Tarybų valdžios įkūrimo Lietuvoje 60 – mečio ir Lietuvos KP 60 – mečio garbei. "Sigmos" susivienijimas numatė virš anksčiau prisiimtų įsipareigojimų realizuoti produkcijos už 250 tūkstančių rublių, skaičiavimo technikos virš anksčiau prisiimtų įsipareigojimų už 400 tūkstančių rublių, darbo našumą padidinti dar 0,7 procento, viršum

plano išleisti liaudies vartojimo prekių dar už aštuonis tūkstančius rublių. Šie įsipareigojimai buvo garbingai įvykdyti ir viršyti.

Pirmą ir antrą ketvirčius susivienijimas "Sigma" tapo socialistinio lenktyniavimo nugalėtoju Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerijos įmonių tarpe ir buvo apdovanotas pereinamąja Raudonąja vėliava.

1979 metai

Gamyklos kolektyvas nutarė viršyti keturių penkmečio metų gamybos užduotis, 100, 1 procento įvykdyti liaudies vartojimo prekių išleidimo planą. Įsipareigota dar 6,7 procento padidinti darbo našumą ir to dėka gauti 95 procentus produkcijos apimties prieaugio. Nutarta pasiekti, kad 440 darbininkų dirbtu su asmeniniu kokybės žymekliu.

Šiais metais VSMG kolektyvas serijiniu būdu pradėjo gaminti perforacinį skaičiavimo kompleksą M5100 ir perfokortinį išvedimo įrenginį ES7018. Dar vienai iš kolektyvo gaminamų liaudies vartojimo prekių – žaidimo automatai "Povandeninis mūšis" suteiktas Valstybinis kokybės ženklas.

Siekiant toliau tobulinti Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos ir susivienijimo "Sigma" skyrių valdymo struktūras, generalinio direktoriaus A. Čuplinsko įsakymu organizuotas susivienijimo ir vedančiosios gamyklos įrankių bei VSMG gamybinių procesų automatizavimo-mechanizavimo skyriai. Įrankių skyriaus viršininku paskirtas buvęs vyriausiojo technologo pavaduotojas įrankių ūkiui A. Paulauskas. Gamybinių procesų mechanizavimo-automatizavimo skyriaus viršininku paskirtas buvęs 10 mechaninio cecho viršininkas A. Driukas.

Toliau gerėjo darbo sąlygos, kilo gamybos kultūra, darbų mechanizavimo ir automatizavimo lygis. Gamykloje automatizuota nemažai technologinių procesų ir to dėka gauta 60 tūkstančių rublių ekonominis efektas. Pastatyta 15 staklių su skaitmeniniu programiniu valdymu. Įrengtas mechanizuotas galvaninis baras su vandens valymo įrengimais. Bare įrengtos aštuonios automatizuotos linijos su programiniu valdymu, skirtos detalių cinkavimui, nikeliavimui, oksidavimui, anodavimui, fosfavimui, kadmiavimui. Centralizuotas elektrolitų ruošimas ir regeneracija.

III ketvirtyje Automatizacijos priemonių specialus konstravimo-technologinis biuras perdavė VSMG eksploatacijai automatizuotą montažo užsukimu technologinio proceso valdymo sistemą. Grupei įrenginių valdyti čia buvo pritaikyta gamykloje pagamintas M5000 skaičiavimo kompleksas. Šią sistemą parengė AP SKTB specialistai M. Stapulionis, A. Minelga, J. Makarevičius, P. Skrolis, M. Pulkauninkas, A. Milkevičius, K. Šimonis. Funkcionuojant sistemai, montažo bare operatyviai gaunama suvestinė informacija apie pamainos normų, mėnesio plano vykdymą, viso baro gamybinius rodiklius. Įdiegus sistemą, 22 procentais padidėjo darbo našumas.

Svariai padirbėjo gamyklos išradėjai ir racionalizatoriai. Pateikta ir įdiegta 10 išradimų bei 426 novatorių pasiūlymai. Jie davė gamyklai didesnę kaip pusę milijono rublių ekonominį efektą.

Už aktyvią kūrybinę ir visuomeninę veiklą, puikius darbo rezultatus elektroninio cecho derintojas J. Aršauskas apdovanotas respublikine komjaunimo premija.

Įdiegus įvairias techninio progreso priemones, gamykloje lyginant su praėjusiais metais beveik 8 procentais išaugo darbo našumas. Didelį indėlį VSMG kolektyvas įnešė į susivienijimo pasiekimus. Susivienijimo kolektyvas planuotą darbo našumą pasiekė kovo, o gamybos augimo tempus – pirmųjų naujosios TSRS Konstitucijos metinių išvakarėse.

leškant vidinių rezervų darbo efektyvumui ir kokybei toliau gerinti, kolektyvo iniciatyvą skatino socialistinis lenktyniavimas. Plėtėsi judėjimas "Dirbti be atsiliekančių", už komunistinę pažiūrą į darbą. 417 darbininkų, tame tarpe 20 brigadų ir 2 barai įsipareigojo įvykdyti trejų penkmečio metų užduotis iki pirmųjų naujosios

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku už nuopelnus plėtojant skaičiavimo technikos gamybą ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime susivienijimo "Sigma" generaliniam direktoriui Algiui Čuplinskui suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio inžinieriaus Garbės vardas.

Vyko rinkimai į TSRS Aukščiausiąją Tarybą. Į TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos deputatus Vilniaus Dzeržinskio rinkiminėje apygardoje Nr. 226 išrinkta Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos surinkimo cecho elektromontuotoja Svetlana Šnitkova.

1980 metai

Baigiamaisiais penkmečio metais gamyklos kolektyvas turėjo žymiai išplėsti naujojo komplekso M5100 gamybą, gaminti žaidimo automatai "Povandeninis laivas" su nauja žaidimo situacija. Susivienijimo gamybos programos darbo imlumas lyginant su praėjusiais metais išaugo 13,2 procento. Kadangi nebuvo numatyta didinti darbuotojų skaičius, visos produkcijos prieaugis turėjo būti gautas darbo našumo didinimo sąskaita įdiegiant technines-organizacines priemones pagal gamyklos techninio išvystymo planą. Numatyta komplekso

M5100 darbo imlumą sumažinti iki lygio, artimo M5010 darbo imlumui. Tam tikslui pradėta diegti kompleksinio derinimo technologija, numatyta papildomai suprojektuoti nemažai kontrolės-reguliavimo aparatūros ir mechanizavimo-automatizavimo priemonių. 1975 – 1980 metais gamykloje įdiegtos 21 tekimo, frezavimo, gręžimo ir elektroerozinės staklės su skaitmeniniu programiniu valdymu, ekonominis efektas siekė 59,2 tūkst. Rublių. 1972 – 1980 metais suprojektuotas, pagamintas ir įdiegtas automatinis įrenginių kompleksas, skirtas perforacinių mašinų pramušimo mechanizmų strekčių ir puansonų pagaminimui (vedantysis konstruktorius – R. Musteikis). Ekonominis efektas įdiegus šį kompleksą sudarė virš 100 tūkstančio rublių. Ruošiant kompleksą, panaudoti 3 gamyklos darbuotojų išradimai. Užbaigti komutacinių laidų gamybos automatizavimo darbai. Kompleksą sudaro 9 pavadinimų automatiniai įrenginiai (viso 32 vnt.). Bendras ekonominis efektas įdiegus kompleksą siekė virš 450 tūkst. rub., esant metinei komutacinių laidų gamybos programai 16 mln. vienetų. Diegiant kompleksą panaudoti 4 gamyklos darbuotojų išradimai. 1976 – 1980 metais mechanizuota ir rekonstruota 13 sandėlių, įvesta eksploatacijon apie 250 unifikuoatų ir specialių vežimėlių, sąlyginai išlaisvintas 21 žmogus. Sandėlių įrengimo metinis ekonominis efektas – 141,6 tūkstančio rublių. Manipulatoriaus RF-201 bazėje suprojektuotas ir įdiegtas pirmasis roboto-technologinis kompleksas, skirtas šalto štamavimo operacijoms (vedantysis konstruktorius – A. Burta-Grapanovičius).

Visų minėtų ir kitų priemonių dėka 96,8 proc. Produkcijos prieaugio gauta didinant darbo našumą. Gamyklos kolektyvas tapo televizijos konkurso “Darbo našumas-80” nugalėtoju.

Toliau daugėjo gaminių su kokybės ženklu. Metų pabaigoje garbingu kokybės penkiabriauniu pradėtas žymėti skaičiavimo kompleksas M5100.

Šauniomis darbo pergalėmis gamyklos kolektyvas pažymėjo V. Lenino 110-ąsias gimimo metines ir Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-metį. Didelę reikšmę įgavo judėjimas “Dirbti be atsiliekančių” ir “Darbo estafetė”. 11 mechaninio cecho kolektyvas iškėlė iniciatyvą iki V. Lenino 110-ųjų gimimo metinių įvykdyti penkmečio planus. Šią iniciatyvą palaikė 410 gamyklos dirbančiųjų. Pirmoji savo žodį ištesėjo surinkimo cecho elektromontuotoja T. Vyšniauskienė. Netrukus į 1981-uosius įžengė respublikinės premijos laureatas, štamavimo cecho brigadininkas S. Masiukas, reguliuotojas V. Simanavičius, galvanikė M. Radionova, 10 mechaninio cecho šaltkalvis J. Molis, 12 cecho šaltkalvis K. Cicėnas. Iki metų pabaigos 1981-ųjų metų sąskaita jau dirbo per pusę tūkstančio darbininkų.

Darbo estafetę, skirtą Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečiui, pradėjo 10 mechaninio cecho kolektyvas. Už aukštus gamybinius pasiekimus ir aktyvią visuomeninę veiklą aštuoni gamyklos dirbantieji šventės išvakarėse apdovanoti LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Garbės raštais. Tai TAS viršininkas A. Gaidamonis, 10 mechaninio cecho šlifautojas I. Lesnikovas, įrankinio cecho brigadininkas N. Meliochinas, elektroninio cecho reguliuotoja P. Radiun, surinkimo cecho montuotoja N. Semionova, 10 mechaninio cecho brigadininkas A. Sivoboroda, štamavimo cecho šaltkalvis P. Stanišas ir padengimų cecho galvanikė N. Užupienė.

Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečio išvakarėse buvo paskelbti respublikinės apžiūros už aukštą gamybos kultūrą rezultatai. Už pasiekimus gamybos kultūros srityje LKP CK, Lietuvos TSR Ministrų taryba, LRPST ir Lietuvos LKJS CK apdovanojo gamyklos kolektyvą Garbės diplomu.

Mechanizavimo-automatizavimo skyrius ėmėsi spręsti svarbius įrengimų modernizavimo klausimus. Elektroninių prietaisų laboratorijos maketinėse dirbtuvėse buvo gaminami prietaisai komplekso M5100 derinimui ir atskirų mazgų tikrinimui, pradėta automatizuoti komutacinių laidų gamyba, numatyta modernizuoti stakles su programiniu valdymu.

Metų pradžioje į naujas patalpas persikėlė padengimų cecho galvaninis baras, įsisavinta naujų įrengimų eksploatacija ir technologija. Bare veikė automatizuotos linijos, atliekančios metalo paviršiaus padengimus. Kadangi automatizuotos linijos gamykloje – naujiena, jų įsisavinimas – nemažas laimėjimas.

Imtasi daug svarbių priemonių gamybos ritmingumui gerinti. Gana sunki padėtis susidarė padengimų cecho fotocheminiame ir galvaniniame bare. Baruose dirbo komisijos, išaiškinusios darbo organizavimo trūkumus, kitus nesklandumus. Ne sykį gamybos ritmingumo klausimus svarstė gamyklos partinis komitetas, išleista direktoriaus įsakymų ir nutarimų, eilė priemonių planų. Šiuo klausimu praveisti koordinaciniai pasitarimai. Priemonės davė teigiamą efektą – gamybos ritmingumas palaipsniui ėmė gerėti.

Antrajame, trečiajame ir ketvirtajame ketvirčiuose socialistiniame lenktyniavime Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykla Vilniaus miesto Lenino rajono pramonės įmonių tarpe užėmė trečiašias vietas.

1978 m. Mokslinės-techninės draugijos Lietuvos respublikinė taryba ir akademiko S. Vavilovo prietaisų pramonės mokslinės-techninės draugijos Lietuvos respublikinė valdyba paskelbė respublikos skaičiavimo centrų apžiūrą. Suvedus rezultatus, pirmoji vieta atiteko Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos ir susivienijimo “Sigma” informaciniam skaičiavimo centrui. 1979 metais jo kolektyvas apdovanotas MTD respublikinės tarybos ir akademiko S. Vavilovo prietaisų pramonės MTD Lietuvos respublikinės valdybos Garbės raštu. Apžiūros žiuri pažymėjo, kad gamyklos ISC sprendžia platų uždavinių ratą, taiko pažangias darbo kryptis, gerai organizuoja darbo technologinius procesus, aukšta darbo kultūra.

Lietuvos mokslinės-techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo institutas apdovanojo gamyklos kolektyvą Diplomu, užėmus II vietą mokslinės-techninės informacijos biurų socialistinio lenktyniavimo respublikinėje apžiūroje.

Vilniaus gamybinio susivienijimo kolektyvas "Sigma", plačiai išvystęs socialistinį lenktyniavimą už pirmalaikį X penkmečio planų užbaigimą, anksčiau laiko įvykdė gamybos apimtį augimo ir darbo našumo užduotis. Spalio 17 dieną įvykdyta ir gamybos augimo tempų penkmetinė užduotis. Per penkis metus gamybos apimtis išaugo daugiau kaip 1,83 karto, darbo našumas – 1,72 karto.

VSMG Lenino rajono pramonės įmonių tarpe pirmajame ir trečiajame ketvirtyje tapo socialistinio lenktyniavimo nugalėtoja ir apdovanota LKP Vilniaus miesto Lenino rajono komiteto ir Lenino rajono Liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto Garbės raštais.

Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerija įteikė "Sigmos" kolektyvui Diplomą už pirmąją vietą darbininkų ruošimo bei kvalifikacijos kėlimo apžiūroje ir Diplomą už gerus rezultatus, pasiektus darbo sąlygų ir darbo apsaugos gerinimo apžiūroje. Kolektyvas sąjunginiame socialistiniame lenktyniavime tarp ministerijos įmonių už ketvirto ketvirčio rezultatą užėmė trečiąją vietą.

Už laimėjimus, pasiektus vykdant dešimtojo penkmečio užduotis ir priimtus socialistinius įsipareigojimus, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku dėl Prietaisų automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų gamybos ministerijos susivienijimų, įmonių ir organizacijų darbininkų, inžinerinių-techninių darbuotojų ir tarnautojų apdovanojimo TSRS ordiniais ir medaliais apdovanojo 26 VSMG dirbančiuosius, tame tarpe Lenino ordinu – susivienijimo "Sigma" generalinį direktorių A. Čuplinską, Darbo Raudonosios vėliavos ordinu – 11 mechaninio cecho šlifotoją P. Čeponį. "Tautų draugystės" ordinu – įrankių cecho frezuotojų brigadininką N. Meliochiną, 10 mechaninio šaltkalvių-įrankininką V. Vaitkevičių, "Garbės ženklą" ordinu – presuotojų brigadininkę L. Svetikauskaitę, padengimų cecho galvanikę J. Užupienę, surinkimo cecho reguliuotojų brigadininką L. Vėbrą.

Vyko rinkimai į LTSR Aukščiausiąją Tarybą ir vietines liaudies deputatų tarybas. Į LTSR Aukščiausiąją Tarybą išrinktas įrankių cecho frezuotojas Socialistinio Darbo didvyris P. Svilainis. LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje jis išrinktas LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nariu.

1981 metai

Pirmaisiais naujojo penkmečio metais skaičiavimo kompleksų gamyba turėjo išaugti 1,35 karto nedidinant dirbančiųjų skaičiaus darbo našumo didinimo, procesų mechanizavimo ir automatizavimo sąskaita.

Artėjo svarbus istorinis įvykis - TSKP XXVI suvažiavimas. Į jį delegatu buvo išrinktas susivienijimo "Sigma" generalinis direktorius A. Čuplinskas. 726 gamyklos dirbantieji ir 53 brigados prisiėmė padidintus socialistinius įsipareigojimus. Svarias darbo dovanas partijos forumui paruošė 11 mechaninio cecho P. Čeponio vadovaujama šlifotojų brigada, to paties cecho V. Černiavskio vadovaujama koordinatinių brigada ir surinkimo cecho V. Simanavičiaus vadovaujama reguliuotojų brigada. Suvedus socialistinio lenktyniavimo rezultatus, V. Simanavičiaus brigadai buvo suteiktas TSKP XXVI suvažiavimo vardas.

TSKP XXVI suvažiavimas numatė plačią liaudies vartojimo prekių gamybos vystymo bei jų kokybės gerinimo programą. Pagrindinėse kryptyse buvo pabrėžta, kad šios programos įgyvendinimas yra visų pramonės šakų svarbiausias uždavinys. LTSR Liaudies ūkio pasiekimų parodoje įvyko kultūrinių, buitinių ir namų apyvokos gaminių, kuriuos gamina respublikoje veikiančios TSRS metalo apdirbimo, mašinų ir prietaisų gamybos pramonės šakų gamybiniai susivienijimai bei įmonės, paroda-konkursas. Šis įrenginys buvo organizuotas atsiliepiant į "Izvestijų" laikraščio redakcijos rengiamą sąjunginę liaudies vartojimo prekių apžiūrą. VSMG parodoje-konkurse demonstravo žibintus automobiliams, žaidimo automatų, fotoblykstę "Saulutė". Konkurso-parodos žiuri, įvertinusi eksponatus, susivienijimui "Sigma" paskyrė Diplomą, o didelę grupę darbuotojų, įnešusių svarų indėlį konstruojant ir gaminant liaudies vartojimo prekes, apdovanojo "Izvestijų" redakcijos sąjunginio konkurso geriausiomis liaudies vartojimo prekėms sukurti ir pagaminti laureatų pažymėjimais ir ženkleliais.

Pirmaisiais vienuoliktojo penkmečio metais Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykloje ir susivienijime imta plačiai diegti brigadinio darbo organizavimo su apmokėjimu už galutinius rezultatus sistema. Ji toli peržengė iki šiol taikytą brigadinės rangos metodą, pagal kurį metų pradžioje gamykloje dirbo 309 brigados arba 75,8 proc. visų gamyklos darbininkų.

Metų viduryje atsiskaitant už galutinius darbo rezultatus pradėjo dirbti 10 mechaninio cecho J. Molio vadovaujama šaltkalvių brigada, V. Omelajenkos vadovaujama tekintojų brigada ir A. Matusevičiaus vadovaujama frezuotojų brigada, 11 mechaninio cecho brigadininko A. Gurkšnio vadovaujama mechaninio-surinkimo darbų brigada, brigadininko J. Stankevičiaus vadovaujama frezuotojų brigada, brigadininko V. Černiavskio vadovaujama ištekintojų ir frezuotojų brigada, štampos cecho S. Masiuko vadovaujama šaltkalvių brigada.

Techniškai perginkluojant gamybą, stojo rikiuotėn našūs specialūs automatai ir pusautomatai, presai-automatai, įdiegti specialūs technologiniai procesai, kontrolės-reguliavimo aparatūros kompleksas, bekompleksinis derinimas. Atliekant šiuos darbus svarų indėlį įnešė 30 cecho, automatizacijos-mechanizacijos, vyriausiojo konstruktoriaus skyrių kolektyvai.

Už didelius pasiekimus gamybos automatizavimo srityje ir aktyvų dalyvavimą respublikinėje tarpžinybinėje parodoje "Mažoji mechanizacija-80" gamyklos kolektyvas apdovanotas Respublikinės profesinių sąjungų tarybos Prezidiumo Diplomu.

Susivienijime "Sigma" visas gamybos prieaugis gautas darbo našumo didinimo sąskaita. Už tą pasiekimą LKP CK, Tarybų Lietuvos Ministrų Taryba, Lietuvos RPST ir Lietuvos LKJS CK susivienijimo "Sigma" kolektyvą apdovanojo pereinamąja Raudonąja vėliava.

Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerijos įmonių socialistiniame lenktyniavime susivienijimas "Sigma" pirmajame ketvirtyje iškovojė antrąją, o antrajame ir trečiajame - trečiąsias vietas. Lenino rajono pramonės įmonių tarpe VSMG visus ketvirčius iš eilės užėmė prizines vietas. (1981 I ketv. - II vieta, II ketv. - III vieta, IV ketv. - III vieta).

1982 metai

Metų pradžioje išleista pirmoji fotoblykstės "Saulutė-2" partija. Vėliau pradėta magnetinių diskų atminties įrenginio SM5408 serijinė gamyba. Prasidėjo dar vienas naujas etapas mūsų diskinių kaupiklių istorijoje. Šiais metais VSMG kolektyvas numatė įsisavinti penkis naujus gaminius. Tokios didelės naujų gaminių paruošimo ir įsisavinimo per vienerius metus užduoties VSMG neturėjo per visą savo 25 metų gyvavimo laikotarpį.

Susivienijimas "Sigma" perėjo sąjunginio šakinio susivienijimo "Sojuzelektronmaš" priklausomybėn (iki tol buvo "Sojuzsčiotmaš" sudėtyje).

Gamyklos tarnybos ir SM SKB dalis skyrių persikėlė į naują devynaukštį inžinerinį-administracinį korpusą. Pradėta ketvirtojo korpuso rekonstrukcija.

Gamyklos kolektyvas respublikos pramonės įmonių tarpe iškovojė prizinę antrąją vietą (pirmoji nepaskirta niekam) gamybos kultūros apžiūroje. VSMG ir gamyklos surinkimo cechą savo kolektyvų grupėje taip pat gamybos kultūros srityje užėmė garbingą pirmąją vietą Vilniaus miesto Lenino rajono įmonių tarpe ir buvo apdovanotas Diplomais.

Kolektyvas sėkmingai įvykdė pirmojo ketvirčio užduotis. Prekinės produkcijos planas įvykdytas 100 procentų, virš plano realizuota produkcijos už 653 tūkst. rublių. Lenino rajono pramonės įmonių tarpe socialistiniame lenktyniavime kolektyvui už pirmojo ketvirčio rezultatus paskirta pirmoji vieta.

Sėkmingas darbas pirmaisiais vienuoliktojo penkmečio metais deda tvirtą pagrindą ateičiai. Prekinės produkcijos gamyba XI penkmetyje susivienijime turi padidėti 43,7 procento, ypatingai sparčiai vystysis ESM magnetinės atminties diskinių įrenginių gamyba. Jau 1984 metais nebegaminsime M5100, ją pakeis nauja kompleksas SM1600. 1985 metais prekinė produkcija su kokybės ženklu turi sudaryti 96,5 procento. Penkmečio pabaigoje 100 proc. gamybos prieaugio turi būti gauta darbo našumo didinimo sąskaita. Toliau vyks gamyklos rekonstrukcija, bus pastatyta dar viena valgykla, plėsis sveikatos punktas.

Vienu svarbiausių uždavinių gerinant darbo organizavimą bus tolesnis brigadinio darbo metodų tobulinimas.

Geri darbo rezultatai pasiekiami tik na šiai ir įtemptai dirbant. Gamyklos kolektyvas pasiruošęs tęsti savo puikias darbo tradicijas ir sėkmingai išspręsti skaičiavimo technikos gamintojams partijos bei vyriausybės keliamus uždavinius.

GAMYKLOS PRODUKCIJA

Trečios kartos elektroninės skaičiavimo mašinos M5000, M5010 ir M5100 taikomos visose liaudies ūkio šakose apskaitos, statistikos, finansų ir kitokių ekonominių skaičiavimų automatizavimui, pakeičia morališkai pasenusias perforacines skaičiavimo mašinas. Joms sukurtas geras matematinis aprūpinimas, daugėja taikomųjų programų paketų.

Modelis M5000 pasižymi eile savo sukūrimo laikui pažangių techninių sprendimų tiek aparatūroje, tiek ir gamybos procese. M5000 – tai viena pirmųjų Tarybų Sąjungoje skaičiavimo mašinų, kurioje panaudotas mikroprograminis valdymas, pirmieji Tarybų Sąjungoje monodiskiniai aukšto patikimumo išorinės atminties įrenginiai.

Ypač vertingu M5000 tipo mašinų bruožu galima laikyti specialaus programinio aprūpinimo – diskinės operacinės sistemos sukūrimą, kuri įgalina gerai prisitaikyti prie tradicinės duomenų apdorojimo technologijos, naudojant perfokortas kaip duomenų nešėjus. Mašina yra patogios gamybai, derinimui ir eksploatacija konstrukcijos. Palyginimui galima paminėti, kad "Rūtos 110" suderinimas trukdavo keletą savaičių, tuo tarpu

M5000 – keletą dienų. M5000 gan greit buvo praplėsta, prijungiant didesnės talpos magnetinių diskų įrenginius R421 ir magnetines juostas. Taip ji tapo nauju modeliu M5010, labai greitai teigiamai įvertinta vartotojų tarpe.

Tačiau naujų vartotojų reikalavimų negalėjo patenkinti ir M5010. Tai, visų pirma, nepakankamas operatyvinės atminties dydis, per mažas greitaiegiškumas, didelė aparatūros apimtis ir palyginti aukšta kaina, sunkumai organizuojant ryšius tarp mašinų ir kt. Sistema buvo toliau tobulinama. Įsisavinta modelio M5100 gamyba. M5100, palyginus su M5000 ir M5010, žymiai sumažėjo laidinio montažo kiekis (užsukimu) ir išaugo spausdinto montažo svoris. Didesnė operatyvinė atmintis, geros eksploatacinės savybės.

“Sigmos” išleidžiamų skaičiavimo mašinų taikymo sfera – skaičiavimo centrai, dirbę daugumoje su perforacinėmis skaičiavimo mašinomis (tabulatoriniais kompleksais). Mašinos M5000, M5010 ir M5100 įgalina taip pat palaipsniui atsisakyti perfokortų, kaip pagrindinių duomenų nešėjų, pakeičiant jas magnetiniais diskais. Tai padaryti leidžia pirminių duomenų paruošimo magnetiniuose diskuose sistema R810.

Perfokortinis išvedimo įrenginys ES7018 pakeičia moralškai pasenusį įrenginį ES7010. ES7018 labiau atitinka techninio progreso reikalavimus.

Skaičiavimo komplekso SM1600 konstrukcijoje panaudotos didelio integruotumo mikroschemos ir mikroprocesoriai. Šio komplekso našumas ir operatyvinės atminties apimtis kelis kartus didesni už atitinkamus komplekso M5100 rodiklius.

Svarbiu laimėjimu tenka laikyti ir tokį faktą, kad naujojo skaičiavimo komplekso vartotojai be rimtesnių pataisymų galės panaudoti ir visą jau sukauptą M5100 tipo mašinų matematinę įrangą. Neišnyks veltui ir pastarojo tipo mašinų naudojimo patirtis, specialistų kadru rūšimo metodika ir kt.

Pagrindinė magnetinių diskų atminties įrenginio naujovė – tai magnetinių galvučių pozicionavimo sistema, naudojanti specialius servoįrašus viename iš diskų paviršių. Ši sistema leidžia žymiai tiksliau sutapatinti magnetinės galvutės ir takelio ašines linijas, ji mažiau jautri temperatūros svyravimams. Sistema davė galimybes toliau didinti takelių tankį diske, o tuo pačiu ir kaupiklio informacinį talpumą.

Konstruktiniu požiūriu SM5408 ypatingas savo kompaktiškumu – palyginti mažame tūryje 9kaip vienas R421 blokas0 sutalpintas ir kaupiklis, ir jo maitinimo šaltinis. Visa įrenginio konstrukcija, ypač maitinimo šaltinis ir elektronikos blokas, suprojektuotas į šnaudojant kiekvieną erdvės centimetra.

Modernizuotas žaidimo automato “Povandeninis laivas” variantas skiriasi nuo senojo nauja i švaizda, pagerinta žaidimo situacija, patikimesne bekontaktine taikiklio nustatymo sistema. Čia pritaikytas unifikuotas monetų mechanizmas, žaidimas valdomas klavišais, yra firminis prizas – suvenyras. Automatas technologiškesnis, mažiau imlus darbui, pasižymi didele unifikacija – 75,1 proc. Modernizuotas žaidimo automatas dirba patikimiau, pagerėjo jo eksploatacinės savybės.

Naujoji fotoblykstė “Saulutė-2” galingesnė, turi autonominį maitinimą, pakreipiamą optinę sistemą. Tai sudaro galimybę fotografuojamą objektą apšviesti atspindžiu. Pakraunami akumuliatoriai leidžia atlikti per 40 blyksnių su 60 sekundžių intervalu tarp jų. Naujoji fotoblykstė taip pat gali būti maitinama sausais elementais arba iš tinklo.

Fotoblykstė turi universalią kojelę, kuri tinka visų markių fotoaparatus. Fotoaparatai, neturintys centrinio kontakto su fotoblykste, bus sujungiami sinchroniniu kabeliu. Iš dviejų dalių sudedamas reflektorius užtikrina tolygų fotografuojamo kadro apšvietimą.

Gamyklos produkcija demonstruojama TSRS LŪPP, įvairiose parodose šalyje ir užsienyje. Už aukštą gaminių techninį lygį, spartų naujos technikos gamybos įsisavinimą gamykla per savo gyvavimo 25-metį apdovanoja 18 įvairių parodų diplomų, o mašinų kūrėjai ir gamintojai – 390 aukso, sidabro ir bronzos medalių.

1981 metais už aktyvų dalyvavimą kuriant eksponatus TSRS LŪPP, aktyvią visuomeninę veiklą, nuoširdų jaunimo globojimą TSRS LŪPP Vyriausiasis Komitetas apdovanojo TSRS LŪPP Garbės Diplomu ir lengvąja mašina “Moskvičius-412” gamyklos 10 mechaninio cecho tekintoją V. Omelajenko.

VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLA

Širmieji X penkmečio metai įnešė daug naujovių visuomeninių organizacijų darbe. 1976 metais Lietuvos KP CK sekretoriato sprendimu sukurta susivienijimo partinių organizacijų sekretorių taryba, išrinktas bendras susivienijimo partinių organizacijų sekretorių taryba, išrinktas bendras susivienijimo profsąjungos komitetas. 1978 metais savo tarybą sudarė ir susivienijimo komjaunimo komitetų sekretoriai. Visi šie pakitimai sudarė galimybę žymiai efektyviau koordinuoti viso susivienijimo visuomeninių organizacijų veiksmus.

1978 metais pradėtas leisti susivienijimo savaitraštis “Elektronika” (redaktorė A. Akstinienė). Tuo pačiu žymiai pagerėjo susivienijimo informacija apie atskirų kolektyvų darbuotojų pasiekimus, keliamus uždavinius, šalintinus trūkumus. Laikraštis įnešė žymų indėlį mobilizuojant susivienijimo dirbančiuosius partijos iškeltų planų įgyvendinimui.

Gamyklos partinio komiteto sekretoriumi nuo 1975 metų dirba A. Vildžiūnas, kuris 1976 metais išrinktas ir susivienijimo partinių organizacijų sekretorių tarybos pirmininku.

Gamyklos partinė organizacija jungia per pusę tūkstančio komunistų. Jie visuomet žengia kolektyvo avangarde, pasiekia puikių gamybinių laimėjimų, aktyviai ir produktyviai dalyvauja visuomeniniame gyvenime.

Aktyviausi komunistai, pelnę viso kolektyvo pripažinimą, išrinkti į partinius ir valdžios organus: susivienijimo "Sigma" generalinis direktorius A. Čuplinskas – TSKP XXVI ir LKP XVIII suvažiavimų delegatas, kandidatas į LKP CK narius, surinkimo cecho montuotoja S. Šnitkova – TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatė, įrankių cecho frezuotojas Socialistinio Darbo Didvyris P. Svilainis – LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo narys, surinkimo cecho reguliuotojas A. Sipavičius – LKP Vilniaus miesto komiteto narys, elektroninio cecho reguliuotoja V. Aniskevičė – LKP Vilniaus miesto komiteto revizijos komisijos narė, gamyklos partinio komiteto sekretorius A. Vildžiūnas – LKP Vilniaus miesto Lenino rajono komiteto biuro narys, vyr. inžinierius A. Drašutis, elektroninio cecho reguliuotojas B. Tiuminas, surinkimo cecho reguliuotojas L. Vėbra – LKP Vilniaus miesto Lenino RK nariai.

Pagrindinį dėmesį gamyklos komunistai skiria gamybinių užduočių ir socialistinių įsipareigojimų vykdymui, naujos produkcijos įsisavinimui, įdėjimui-auklėjimui darbui.

Daugiau kaip du trečdaliai komunistų dirbo tiesiog gamyboje, virš 50 – brigadininkais, virš 30 – meistras, arti 40 – cechų skyrių viršininkais, jų pavaduotojais, virš 300 gamyklos komunistų suteiktas komunistinio darbo spartuolio vardas.

Eilė komunistų be darbo partinėse organizacijose sėkmingai dirbo ir kitose visuomeninėse organizacijose. Taip į vadovaujančius profsąjungos organus išrinkta 119 komunistų, į komjaunimo – 37,75 komunistai dirba liaudies kontrolieriais, virš 300 draugininkai ir t.t.

Sėkmingos gamyklos partinės organizacijos veiklos veidrodis – jos eilių augimas. Kasmet į partiją priimama apie 200 žmonių, daugiausia darbininkų.

1979 metais įsteigtas gamyklos politinio švietimo kabinetas (kabineto vedėja E. Petrova), kuris talkina gamyklos propagandistams, agitatoriams. Pagerėjo skaitomų paskaitų kokybė, gamybiniuose kolektyvuose pradėta praktikuoti gamyklos vadovų paskaitos, susitikimai su kolektyvų atstovais.

Pagerėjo vaizdinės agitacijos lygis gamyklos teritorijoje ir atskiruose cechuose. Vilniaus miesto Lenino rajone gamykla patvirtinta bazine vaizdinės agitacijos srityje, miesto pramonės stambųjų įmonių tarpe 1980 metais išskovojo pirmąją vietą.

Gamyklos komunistai metodiškai vadovauja savo būsimai pamainai – komjaunimui. Gamykloje dirba 14 komjaunimo – jaunimo kolektyvų, jungiančių virš 50 dirbančiųjų. 1978 metais padengimų cecho galvaninių brigada, vadovaujama D. Sabutytės, pripažinta geriausia miesto komjaunimo – jaunimo kolektyvų tarpe. Po metų tą patį garbingą pripažinimą pelnė M. Radionovos vadovaujama to paties cecho galvaninių brigada.

1979-uosius metus galima pavadinti komjaunuoliškų talkų metais. Komunistinėje šeštadienio talkoje dalyvavo 1034 jauni darbininkai. Iš jų – 850 VLKJS narių. Eksperimentinio cecho montuotojos išklė iniciatyvą tarptautinius vaikų metus pažymėti suruošiant šeštadieninę talką ir jos metu uždirbtas lėšas pervedant į taikos fondą. Liepos – rugpjūčio mėnesiais 150 gamyklos komjaunuolių padėjo paruošti miesto mokyklas naujiems mokslo metams, 300 komjaunuolių padėjo žemdirbiams nuimti derlių, gražus būrys jaunimo talkino gamyklos, Jaunimo teatro statybose.

Artėjant TSKP XXVI suvažiavimui, gamyklos elektroninio cecho liaudies vartojimo prekių baro komjaunuoliai išklė iniciatyvą "X penkmečiui – spartuolišką finišą, TSKP XXVI suvažiavimui – garbingą sutikimą". Šią iniciatyvą palaikė visos gamyklos jaunimas. Už puikius gamybinius ir visuomeninius pasiekimus 5 gamyklos komjaunuoliai apdovanoti medaliais "Už šaunų darbą", du – medaliais "Už darbo šaunumą".

LLKJS XX suvažiavimo delegatais buvo išrinkti komjaunuoliai V. Ruseckaja, R. Butkevičius, S. Šnitkova, M. Radionova – LLKJS XIX suvažiavimo delegatė, LLKJS biuro narė, G. Žiūkas, L. Leontjeva. 11 cecho komjaunimo organizacijos sekretorę V. Rusecką suvažiavimas išrinko į LLKJS Centro Komitetą.

VLKJS XIX suvažiavimo dienomis gamyklos 11 mechaninio cecho tekintojų – revolverininkų komjaunimo ir jaunimo brigada išklė iniciatyvą suvažiavimo darbo dienomis 110 proc. įvykdyti užduotis, nepadaryti nė vieno broko atvejo. Šią iniciatyvą palaikė visi gamyklos komjaunuoliai.

TSRS įkūrimo 60-mečio garbei gamyklos komjaunuoliai dirba su šūkiu "TSRS 60-mečiui – jaunimo darbo dovanos". Didelį darbą atlieka ir masiškiausia profsąjunginė organizacija. 1977 metais gamyklos profkomiteto ir susivienijimo profkomiteto pirmininku išrinktas A. Lajus.

Profkomitetas daug dėmesio skiria gamybos organizavimo, socialinio išvystymo klausimams, daug nuveikta darbo ir buities sąlygų, sporto, kultūrinio darbo gerinimo srityje. Prie profsąjungos komiteto veikia visa eilė klubų: kino bei foto mėgėjų būreliai, liaudies universiteto estetikos, kultūros, buities, literatūros ir meno fakultetai, automėgėjų, motociklininkų kursai, knygos bičiulių draugija ir pan. Įvairiais profsąjunginio darbo reikalais rūpinasi atitinkamos nuolatinės komisijos – gamybinė, darbo apsaugos, butų-buities, kultūros ir pan.

1982 metų sausio 11-12 dienomis Maskvoje vyko Mašinų ir prietaisų gamybos darbininkų profsąjungos suvažiavimas. Jo delegatais buvo išrinkti gamyklos elektroninio cecho elektromontuotoja L. Siratavičiūtė bei susivienijimo "Sigma" profsąjungos komiteto pirmininkas A. Lajus. Suvažiavime ataskaitiniame pranešime teigiamai įvertinta "Sigmos" profkomiteto veikla sprendžiant socialinio vystymo klausimus, pažymėta, kad susivienijime aktyviai vystomas socialistinis lenktyniavimas, sumaniai vadovaujama gamyklos ir konstruktorių biurų profsąjungos komitetams, nukreipiant juos aktualiausių klausimų sprendimui.

Suvažiavime kandidate į šakos profsąjungos komitetą išrinkta VSMG elektromontuotoja L. Siratavičiūtė. Kovo 16 dieną vykusiame TSRS profsąjungų XVII suvažiavime respublikos delegatų tarpe buvo ir profkomiteto pirmininkas A. Lajus. Suvažiavimas išskėlė šalies profsąjungoms naujus uždavinius ir jo nutarimai tapo naujomis gairėmis rūpinantis gamyba, žmogumi, jo gerove.

KŪRYBINĖ MINTIS

Per dešimtojo penkmečio metus susivienijimo novatoriai pasiekė aukštų rezultatų. Paduota 121 paraiška išradimams, per 7000 racionalizacinių pasiūlymų. Gamyboje panaudoti 115 išradimų ir 3686 racionalizaciniai pasiūlymai. Bendras ekonominis efektas panaudojus juos gamyboje sudarė 6310 tūkstančių rublių. Svarų indėlį į susivienijimo racionalizatorių darbo rodiklius įneša vadovaujančios įmonės kolektyvas.

Sėkmės laidas – gerai organizuotas racionalizatorių darbas cechuose bei skyriuose ir sumaniai vystomas socialistinis lenktyniavimas. Pagal naujas lenktyniavimo sąlygas cechai paskirstyti į dvi grupes – pagrindinius ir pagalbinius. Ši organizacinė priemonė įgalino kiekvieną cechą išryškinti savo kūrybines galimybes, jas realiai išreikšti, kovoti dėl prizinių vietų.

Gamykloje plačiai praktikuojamos naujos materialinio ir moralinio skatinimo formos. Darbininkui arba inžinieriniam – techniniam darbuotojui, sėkmingai įvykdžiusiam socialistinio lenktyniavimo sąlygas, kas ketvirtį suteikiamas geriausio gamyklos racionalizatoriaus vardas, jam iškilmingoje aplinkoje įteikiamas specialus pažymėjimas, piniginė premija.

Svarų indėlį, operatyviai įdiegiant racionalizacinius pasiūlymus, naują techniką įneša kūrybinės brigados. Gamykloje tokios brigados sudarytos 10 ir 11 mechaniniuose, šampavimo, įrankių cechuose. Pagrindinis jų veiklos tikslas – kuo greičiau įdiegti racionalizacinius pasiūlymus, įvairias technines naujoves. Kūrybinių brigadų veikla – rezultatyvi, pilnai save pateisino. Kūrybinės brigados nariai patys pateikia pasiūlymus, paskaičiuoja ekonominį efektą, konstruoja ir gamina įrangą pagal savus ir kitų autorių paduotus pasiūlymus, atranka tuos, kuriems galima pagaminti įrangą ir įdiegti cecho jėgomis.

Aktyvia, reikšmingą pagalbą gamyklos išradėjams ir racionalizatoriams suteikia visuomeninis konstruktorių biuras.

Sužadinti racionalizatorių kūrybinę mintį, pasiekti geresnių rezultatų racionalizaciniame darbe padeda įvairios specialios parodos, apžiūros, konkursai. Pavyzdžiui, spartinant darbo našumo kėlimo tempus, mechanizuojant rankų ir pagalbinius darbus, organizuojamos apžiūros, kurių metu gaunama daug vertingų pasiūlymų.

Gamykloje nuolat skelbiami mėnesiai, kurių tikslas – racionalizatorių skaičiaus augimas, efektyvesnis pasiūlymų pateikimas, jų spartesnis įdiegimas.

Gražių iniciatyvą parodė kai kurių cechų racionalizatoriai. Štai įrankių ceche jau tapo tradicija skelbti racionalizacinių darbų konkursus. Pagrindinis jų tikslas – pakelti darbo našumą, pagaminti daugiau įrangos su mažiausiomis sąnaudomis.

Siekiant suaktyvinti išradėjų ir racionalizatorių kūrybinę veiklą, suteikiant jų darbui didesnę kryptingumą, sprendžiant svarbiausius technologinius klausimus, problemas, likviduojant gamybos "siaurąsias vietas", gamykloje išleidžiami kūrybiniai planai.

Cecho vadovai, gavę metinę gamybinę užduotį, pirmiausia peržiūri savo gamybinius pajėgumus: patikslina "siaurąsias vietas", imliausius darbo procesus, nepatogiausias operacijas. Ceche taip pat dar kartą išaiškinamos imlios darbo operacijos, netechnologiški procesai ir kiti būtini darbai, kuriuos cecho novatoriai galėtų atlikti savo jėgomis. Nuo čia ir prasideda cecho racionalizacinio plano sudarymas.

Spręstinios problemos preliminariai paskirstomos cecho brigadoms, o sudarytas konkretus cecho racionalizacinio darbo tematinis planas perduodamas gamyklos racionalizacijos tarnybai, nurodant, kokioms temoms reikalinga VKS ar VTS parama, konsultacijos. Panašiu metodu sudaromas gamyklos racionalizacinio darbo bendras planas.

Tarybinei išradybai 1979 metais sukako 60 metų. Šiai šventei gamyklos racionalizatoriai ir išradėjai priėmė papildomus įsipareigojimus ir juos įvykdė. Mašinų patikimumo skyriaus biuro viršininkas M. Plenkovskis šventės išvakarėse pirmasis gamykloje gavo TSRS išradėjo ženklelį. Vėliau šie ženkleliai buvo įteikti dar ir A. Burtai-Gapanovičiui bei R. Mustekiui. A. Burtai-Gapanovičius ir R. Musteikis 1979 m. buvo pripažinti geriausiais išradėjais Ministerijoje. Įrankių cecho šaltkalvis B. Čiuta bei šampavimo cecho įgaliotinis racionalizacijai inžinierius P. Vanagas buvo pripažinti geriausiais 1979 m. racionalizatoriais. Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerijos mastu geriausiais Ministerijos racionalizatoriais pripažinti VTS biuro viršininkas S. Grubinskas ir VKS biuro viršininkas G. Rudaitis.

Už pirmo pusmečio rezultatus racionalizacijos ir išradybos srityje 1979 m. Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos kolektyvui Lietuvos respublikinės racionalizatorių ir išradėjų draugijos tarybos Prezidiumo, Mašinų ir prietaisų gamybos darbininkų profsąjungos komiteto nutarimu tarp mašinų gamybos įmonių paskirta pirmoji vieta. Už aukštus metinius išradybinio, racionalizacinio ir patentinio – licenzinio darbo rezultatus socialistiniame

lenktyniavime Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerijos įmonių tarpe susivienijimui "Sigma" paskirta pirmoji vieta ir įtektas Garbės raštas.

Už racionalizacinio ir išradybinio darbo rezultatus 1980-aisiais metais Prietaisų, automatizacijos priemonių ir valdymo sistemų ministerijos mastu susivienijimui "Sigma" paskirta prizinė antroji, o už 1981 – trečioji vieta. Už X penkmečio rezultatus susivienijimo kūrybinės minties žmonės apdovanoti VPSC T Garbės raštu.

Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykloje visiems žinomas aktyvus racionalizatorius – štam pavimo cecho inžinierius – technologas cecho įgaliotinis racionalizacijai P. Vanagas, 24 pasiūlymų autorius. Įdiegus gamyboje jo pateiktas naujoves, sutaupyta apie 50 tūkst. rublių. P. Vanagas ne tik puikus racionalizatorius. Jo vadovaujama cecho kūrybinė kompleksinė brigada geriausia gamykloje, o cecho racionalizatoriai jau keli metai pirmauja socialistiniame lenktyniavime pagrindinių cechų grupėse.

Tarp kūrybinės minties žmonių garsėja mechanizacijos – automatizacijos skyriaus inžinierius A. Burta-Gapanovičius. Jo pasiūlymu ir jam dalyvaujant buvo suprojektuota ir įdiegta gamyboje daugelis automatų ir pusautomatų, įvairių nestandartinių įrengimų. A. Burta-Gapanovičius – 8 išradimų autorius, 7 jo išradimai panaudoti gamyboje.

Aktyviausių gamyklos racionalizatorių gretose įrankių cecho šaltkalvis B. Čiuta, to paties cecho meistras K. Kisielius, 10 mechaninio cecho novatoriai V. Zabarauskas, A. Junevičius, 11 mechaninio cecho G. Pelichovskis, N. Jerykinas, štam pavimo cecho novatoriai biuro viršininkas A. Tamulionis, technologas G. Šeinauskas, derintojas N. Minkštimas, vyr. konstruktoriaus skyriaus biuro viršininkai A. Tamulynas, G. Rudaitis, inžinierius-konstruktorius V. Zaksas, vyriausiojo technologo skyriaus viršininkas S. Grubinskas ir daugelis kitų gamyklos novatorių.

Vystant išradybą ir racionalizaciją, aktyviai prisideda visasąjunginės išradėjų ir racionalizatorių draugijos (VRD) nariai, kurių gretose – per 890 gamyklos dirbančiųjų (1982 m. duomenys). Daugelis jų patys aktyviai dalyvauja novatoriniame darbe paduodami ir diegdami savus pasiūlymus, kitų visuomeninių konstravimo ir patentinių biurų, kūrybinių kompleksinių brigadų sudėtyje organizuodami ir vadovaudami racionalizacijai veiklai, cechų (skyrių) padaliniuose suteikia didžiulę pagalbą apiforminant ir diegiant technines naujoves. Techninės pažangos entuziastų ir specialistų apmokymas, tematinių konkursų, apžiūrų ir dekadų pravedimas padeda keliant kūrybiškai dirbančiųjų aktyvumą dar aukštesnių rezultatų. Vystant kūrybinę mintį daug prisideda gamyklos MTD pirminė organizacija. MTD vienija 1070 kolektyvo narių (1982 m. duomenys). Ypatingą dėmesį MTD skiria socialistiniam lenktyniavimui asmeninių – kūrybinių planų pagrindu. Siekiant palengvinti darbą sudarant kūrybinius planus, taryba išaiškina visas "siauras" gamybos ir su tais problemineis klausimais supažindina visų tarybų dirbančiuosius. Svarstant asmeninius – kūrybinius planus MTD taryboje pirmiausia žiūrima, ar plane yra problemų, kurios buvo įtrauktos į minėtą sąrašą.

Gamyklos MTD pirminė organizacija aktyviai dalyvauja apžiūrose ir konkursuose. 1980 metų sąjunginiame naujos technikos konkurse kolektyvui teko trečioji premija, respublikinėje apžiūroje – antroji premija, 1981 metų respublikinėje naujos technikos apžiūroje – pirmoji premija, pirmoji vieta respublikinėje rankų darbo mechanizavimo ir automatizavimo apžiūroje. MTD pirminė organizacija už sėkmingą kūrybinių įsipareigojimų TSKP XXVI suvažiavimo garbei įvykdymą bei aktyvią pagalbą keliant gaminių techninį lygį bei gerinant išleidžiamos produkcijos kokybę apdovanota sąjunginės MTD valdybos diplomu.

Vystant gamykloje kūrybinę mintį, spartinant mokslų ir technikos pažangą daug prisideda mokslinės – techninės informacijos, racionalizacijos ir išradybos skyriaus darbuotojai – daugkartiniai socialistinio lenktyniavimo nugalėtojai gamykloje savo grupės skyrių tarpe. Suvedu mokslinės – techninės informacijos ir visuomeninių biurų socialistinio lenktyniavimo respublikinės apžiūros 1981 metų rezultatus VSMG stambiausių respublikos gamyklų grupėje užėmė antrąją vietą.

VISKAS ŽMOGUI

Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykloje kaip ir visame susivienijime "Sigma" daug dėmesio skiriama dirbančiųjų darbo, buities ir poilsio sąlygų gerinimui. Vien dešimtajame penkmetyje darbo sąlygos pagerėjo surinkimo, elektroninio, padengimų, remonto-statybos ir kitų cechų darbininkams persikėlus į naujas, modernias patalpas. Kovojama už aukštą gamybos kultūrą, gražią aplinką. Jau 6 barams gamykloje suteiktas aukštos gamybos kultūros baro vardas.

Visasąjunginės Profesinių Sąjungų Centro Tarybos Prezidiumo nutarimu 1976 metų pabaigoje šalyje buvo paskelbta liaudies ūkio įmonėse ir organizacijose dirbančiųjų moterų darbo, buities ir poilsio sąlygų visuomeninė apžiūra. Per du pirmuosius apžiūros metus moterų darbo sąlygoms pagerinti susivienijime patiekti 173 pasiūlymai. Moterų darbo sąlygoms gerinti sumontuotos 249 ir rekonstruotos 68 ventiliacinės sistemos, pradėjo veikti 19 srovinių linijų, 6 mechanizuoti sandėliai. Naujose korpusuose įsikūrė 4 cechai ir 3 barai. Įdiegus mechanizacijos, automatizacijos, transporto ir kitas priemones pagerėjo darbo sąlygos 1670 moterų. Joms pakankamai įrengta rūbinių, asmens higienos kambarių, prausyklų, dušų. Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos štam pavimo ir padengimų cecho darbininkai gali gerai pailsėti relaksacijos kambaryje.

Už pasiekimus minėtoje apžiūroje 1977 metais susivienijimas "Sigma" buvo apdovanotas sąjunginės Ministerijos ir šakinio profsąjungos komiteto Garbės raštu. Dar aukštesnis apdovanojimas už 1978 metus – susivienijimo kolektyvui įteiktas VPSCT Diplomas.

Gamyklos darbuotojų socialinėms-kultūrinėms reikmėms tenkinti kasmet išskiriama apie milijoną rublių. 1979 metais atvėrė duris nauja darbininkų valgykla. Pirmajame aukšte įsikūrė 120 vietų dietinių patiekalų salė, kitame pirmojo aukšto fligelyje – jauki keturiasdešimties vietų kavinė, kulinarijos ir konditerijos prekių parduotuvė. Pagrindinį lankytojų srautą priima dvi antrajame aukšte įsikūrusios salės, kurių kiekvienoje – 240 vietų. Skoningas valgyklos visų salių, kavinės, vestibulių interjeras, gražūs, patogūs baldai. Interjero projektą paruošė VSMG architektų biuras, vadovaujamas viršininko Sauliaus Dagilio. O architektų mintis įgyvendino statybos-remonto cecho specialistai. Viskas čia, pradedant originaliais šviestuvais, dirbtine oda apmuštomis kolonomis ir baigiant mozaikinėmis grindimis sukuria jaukią atmosferą, leidžia žmonėms pietų pertraukos metu ne tik greit pavalgyti, bet ir maloniai pailsėti. Reikia dar pasakyti, kad kuriant, gaminant, montuojant interjero elementus tam tikrą indėlį įnešė beveik visi gamyklos žmonės, daug valandų talkininkavę statyboje.

Už gerą darbą organizuojant visuomeninį maitinimą 1980 metais gamyklos kolektyvui įteiktas VPSCT Diplomas.

1980 metais naujose patalpose atšventė įkurtuves gamyklos sveikatos punktas. Čia įrengti nauji, erdvūs kabinetai. Plečiantis punktui, didėja ir jo veiklos sritys. Vedamas platus gydymasis ir profilaktinis darbas, punktas turi nemažai donorų. Kas mėnesį, ketvirtį ir pusmetį sudaroma sergamumo analizė ir kartu su gamyklos profsąjungos komitetu aptariami jo rezultatai.

Per metus gamyklos sveikatos punkte apsilanko praktiškai visi gamyklos dirbantieji. Vieni – gydytis, kiti – profilaktiniam patikrinimui.

1981 metais užbaigta pionierių stovyklos-profilaktoriumo "Sigma" pirmosios eilės statyba. Prie jos šauniai padirbėjo remonto-statybos cecho kolektyvas. Profilaktoriume neatsitraukiant nuo gamybos dvidešimt keturias dienas galima prie puikaus Balžio ežero žalių pušų prieglobstyje. Kambariai šviesūs, erdvūs, po 2-3 vietas, visi patogumai. Medikai, patikrinę atvykusio ilsėtis ir gydytis sveikatos būklę, reikalui esant, paskiria įvairias procedūras, pvz., vonias, masažą, medikamentinę terapiją. Profilaktoriume veikia stomatologinis kabinetas, kuriame ne tik gydomi, bet ir protezuojami dantys. Pravedama gamybinė mankšta. Veikia vandens procedūrų kabinetas su plaukymo baseinu. Be to, kad pacientai galėtų atsikvėpti po dienos darbų įtampos, profilaktoriume organizuojamos įvairios pramogos, žaidimai, demonstruojami kino filmai.

Drauge su gydymu vyksta profilaktinis darbas. Skaitomos paskaitos apie racionalią mitybą, darbo ir poilsio režimą.

Dirbantieji gydos ir šalies sanatorijose. Vien 1981 metais respublikos ir šalies gydyklose-sanatorijose su kelialapiais, už kuriuose reikėjo mokėti tik 30 proc. jų vertės, pabuvojo 138 gamyklos dirbantieji. 86 darbuotojai tokiomis pat sąlygomis gavo kelialapius į įvairius poilsio namus. Virš 500 žmonių vyko į turistines keliones. Vis labiau plečiasi šeimyninis poilsis.

Vasaros metu gintarinis pajūris tampa didžiausiu traukos centru. Gamykla Palangoje turi virš 100 vietų vilą-bendrabutį, nuomojami kambariai kitose vilose. Prie jūros praleidžia vasarą beveik 1300 gamyklos darbuotojų ir jų šeimos narių.

Tačiau svarbiausią vietą gamyklos darbo žmonių poilsio organizavime, be abejo, užima poilsio bazė "Rūta". Apie žaliuosius pušynus, Bebruso ežero teikiamus malonumus žino visi. Ir norinčių patekti į gamyklos poilsio bazę niekad netrūksta.

Ateityje numatyta pastatyti profilaktoriumo "Sigma" antrąją eilę, Šventojoje – 150 vietų poilsio namus "Sigma", rekonstruoti turimas poilsio bazes.

KIEKVIENAM – SAVAS POMĖGIS

Vilniaus skaičiavimo mašinų gamykla garsėja mieste įdomiais kultūriniais renginiais, stipriais sporto kolektyvais. 1982 metais savo dvidešimtmetį atšventė vyrų liaudies choras "Elektronika". Per tą laiką jis surengė per 200 koncertų, pabuvojo Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, VDR. Dvidešimt metų chore dainuoja elektroninio cecho meistras B. Brasiūnas, darbininkai B. Matulevičius, M. Dubickis, A. Tūskenis, I. Jurgelevičius.

Ne sykį vyrų chorą lydėjo sėkmė konkursuose. Įvairių renginių kupinos Dainos šventės dienos, skirtos LTSR 40-mečiui. "Elektronika" koncertavo Jaunimo sode, Maisto pramonės ministerijos darbuotojams LTSR 40-mečio minėjime, dalyvavo respublikiniame chorų konkurse ir Dainų šventėje.

Vyrų pasirodymas respublikiniame konkurse buvo labai sėkmingas. "Elektronika" respublikos vyrų liaudies chorų tarpe užėmė ketvirtą prizinę vietą (I – "Varpas", II – "Sakalas", III – "Perkūnas"). Tokiu būdu Vilniaus miesto liaudies chorų tarpe "Elektronika" atsistoję greta tokių aukštą meninį meistriškumą pasiekusių chorų kaip "Varpas" ir "Sakalas".

Lietuvos respublikinės profesinių sąjungų tarybos prezidiumo ir LTSR Kultūros ministerijos nutarimu už kūrybinę veiklą ir aukštą idėjinį-meninį lygį 1982 m. suteiktas liaudies kolektyvo vardas Vilniaus skaičiavimo

mašinų gamyklos vyrų vokaliniam ansamblui. Tai pirmasis vyrų vokalinis ansamblis mieste ir antrasis respublikoje, gavęs šį garbingą vardą.

Ansamblio kūrybinė veikla prasidėjo 1965 metais. Tada susikūrė vokalinis kvartetas, vadovaujamas E. Sapranaičiaus. Po penkerių metų išaugo iki okteto, kuriam vadovavo A. Žeimienė. 1971 metais prieš respublikinį "Sidabrinių balsų" konkursą oktetas pasipildė naujais nariais ir konkurse dalyvavo 12 žmonių ansamblis. Jo pasirodymą lydėjo didelė sėkmė – ansamblis tapo "Sidabrinių balsų" laureatu ir buvo pripažintas absoliučiai geriausiu respublikoje. Nuo tų metų vokalinio ansamblio sėkmė neapleido ir jis nuolat užimdavo pirmąją vietą Vilniaus miesto apžiūrose. Praėjusių metų respublikiniame "Sidabrinių balsų" konkurse ansamblio vyrai vėl tapo laureatais.

Nuo 1978 metų ansamblui vadovauja Č. Radžiūnas. Dainininkai paruošė gana sudėtingą repertuarą, kurį sudaro liaudies ir klasikinė muzika, keturbalsės tarybinių kompozitorių dainos. Surengta per 200 koncertų respublikoje ir už jos ribų. 1980 m. Lietuvos televizija sukūrė muzikinį filmą "Dainuoja VSMG vyrų vokalinis ansamblis".

Kolektyvas didžiuojasi turėdamas šiuos du liaudies kolektyvus. Tai didelis saviveiklos entuziastų laimėjimas.

1982 m. kovo mėnesį vyko Vilniaus miesto meno saviveiklos apžiūros. Visi jose dalyvavę VSMG kolektyvai pelnė prizines vietas. Folklorinis ansamblis (vadovas K. Kalibatas) savo ansamblių grupėje užėmė pirmąją vietą, vyrų vokalinis ansamblis (vadovas Č. Radžiūnas) – pirmąją vietą, vyrų vokalinis duetas (V. Sprangauskas, R. Kazlauskas, vadovas P. Juknevičius) – pirmąją vietą, skaitovai remonto-mechaninio cecho derintojas K. Girskis, štampavimo cecho meistrė L. Palukaitienė, VES darbuotoja V. Lelkaitienė – pirmąją vietą (vadovė D. Nausėdienė), moterų vokalinis ansamblis – antrąją vietą (vadovas P. Juknevičius), agitmeninė brigada "Diržas" (vadovė D. Nausėdienė) – trečiąją vietą, jaunimo tautinių šokių kolektyvas – trečiąją vietą. Vilniaus zonos kino mėgėjų festivalyje VSMG kino mėgėjų A. Pročchio filmai "Nulis" ir "Barjeras" apdovanoti pirmo laipsnio diplomu, A. Balčikonio "Taip skamba staklės" – antro laipsnio diplomu.

Atgyja cechų saviveikla. Labai entuziastingai eilę metų dirba buhalterijos moterų vokalinis-instrumentinis ansamblis, pravedami konkursiniai cechų poilsio vakarai, skirti gamyklos 25-mečiui.

Gamykloje nesunku rasti užsiėmimą ne tik saviveiklininkams. Veikia visa eilė klubų, organizuojami siuvimo-kirpimo, automobilistų kursai, moterų taryba organizuoja rankdarbių parodas, veikia liaudies universiteto gamtos apsaugos, pedagoginių žinių, literatūros ir meno fakultetai, knygos mėgėjus jungia knygos bičiulių draugija.

Rekonstravus gamyklą, bus pastatyta ir 500 vietų nauja gamyklos salė, šalia – repeticijų kambariai. Žymiai pagerės sąlygos saviveiklininkams.

Jaukioje gamyklos "Seklyčioje" nuolat vyksta susitikimai su įžymiais rašytojais, kino kritikais, aktorais, mokslininkais. Gamyklos kieme vyksta "Poezijos pavasario" renginiai, literatūros ir meno dienos. Jaunimas labai mėgsta linksmas ir nuotaikingas gamyklos diskotekas.

Apie 130 narių vienija gamyklos turistų klubas. Jų maršrutai nusidriekia po visą plačią šalį. Paprastai turistai nori išbandyti viską – ir plaukioti baidarėmis, ir pasigalynėti su kalnais. Tam klube sudarytos sąlygos: veikia įvairios sekcijos – vandens, kalnų turizmo, auto-moto, pėsčiųjų, dviračių, slidinėjimo. Kiekvienai sekcijai vadovauja patyrę žmonės, kurie įeina į klubo tarybos sudėtį. Apie 60 turistų turi kategorijas, atskirius, yra kandidatų į sporto meistrus. Visa eilė sportinių kolektyvų – respublikos prizininkai. Tai futbolo komanda "Sigma", tenisininkai, krepšininkai. Aštriųjų pojūčių mėgėjai subūrė serfingo komandą, susibūrė lauko tenisininkai, buriavimo sporto mėgėjai. Vyksta tradicinės susivienijimo "Sigma" žiemos ir vasaros spartakiados.

Baigus Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos rekonstrukciją, pačioje gamyklos teritorijoje bus įrengtos sporto – krepšinio, tinklinio, badmintono – aikštelės, taip pat uždaras sportinis kompleksas su šaškių, šachmatų, teniso žaidimo kambariais.